

Abraham - Catalogus van Belgische Kranten

Op zoek naar (historische) kranten? *Abraham* is al acht jaar dé online catalogus van Belgische kranten in Vlaamse collecties. De nadruk ligt op kranten uit de periode 1830-1950. Die zijn, door hun slechte papierkwaliteit, het meest kwetsbaar. De databank is te vinden op www.krantencatalogus.be. Je vindt er informatie over meer dan 7300 krantentitels die worden bewaard in meer dan 100 erfgoedinstellingen in Vlaanderen en Brussel.

Waarom is *Abraham* – Catalogus van Belgische Kranten zo interessant voor heemkundigen?

Kranten zijn een belangrijke bron voor al wie geïnteresseerd is in de actualiteit van het verleden. Ze geven een blik op de dagdagelijkse gang van zaken. *Abraham* vormt het cruciale startpunt voor je zoektocht naar deze bronnen.

Weet je welke krant je nodig hebt maar niet waar je er exemplaren van kan vinden? Gebruik dan een gerichte zoekopdracht en ontdek de verschillende erfgoedinstellingen die exemplaren van deze titel in hun collectie hebben. Naast de bezitsgegevens (welke nummers van welke jaargangen, op papier, microfilm, en/of digitaal), vind je er ook de contactgegevens van de betrokken bewaarinstelling.

Ben je op zoek naar informatie over een specifieke regio of locatie? Dan gebruik je best de bladerfunctie op doelgebied. Die laat je toe om van een nationaal niveau geleidelijk aan te verfijnen tot de plaats of regio waarin je geïnteresseerd bent en alle krantentitels te vinden die zich richten op een publiek uit dat gebied.

Daarnaast is het ook mogelijk krantentitels te doorzoeken via trefwoorden die een indicatie geven van het soort nieuws dat behandeld wordt of van de ideologische of politieke strekking van de publicatie. Ook hier kan je zowel heel gericht zoeken als bladeren.

Erfgoedinstellingen investeren de laatste jaren meer en meer in het digitaliseren van kranten om ze duurzaam te bewaren en om ze beter te kunnen ontsluiten. Ze zijn te vinden op de digitale platformen van de verschillende instellingen en collecties. Om ook hier door het bos de bomen nog te kunnen zien, vind je in *Abraham* bij krantentitels rechtstreekse links naar online beschikbare exemplaren waar mogelijk.

Handleiding

Wil je een kijkje nemen op onze databank? We leggen je stapsgewijs uit hoe je *Abraham* kan gebruiken als een gemakkelijke en efficiënte tool in je zoektocht naar oude kranten.

Surf naar <http://www.krantencatalogus.be>. De taal staat automatisch op Nederlands. Wil je de website in een andere taal raadplegen? Klik dan op de taaloptie in het balkje. Op de startpagina vind je verschillende secties. De belangrijkste staat linksboven. Daar kan je in de databank zoeken. De andere zijn eerder bedoeld om bijkomende informatie te geven. We overlopen ze even hieronder.

Zoeken in de krantencatalogus

Het onderdeel **Snelzoeken in de krantencatalogus** staat toe om je zoektocht naar krantentitels zo breed mogelijk te houden. Voer je bijvoorbeeld het trefwoord *Aalst* in, dan krijg je 102 titels. Sommige daarvan hebben het woord *Aalst* in de titel (bijvoorbeeld *Gazette van Aalst* of *De Aalstersche pachter*), andere zijn in *Aalst* uitgegeven (bijvoorbeeld *De Dendergalm*) en nog andere waren gedrukt voor het doelgebied *Aalst* (bijvoorbeeld *De kleine burger van Sottegem*).

Snelzoeken in de krantencatalogus

[Zoektips](#) | [Geavanceerd zoeken](#) | [Bladeren](#)

Wil je doelgerichter op zoek gaan? Kijk dan naar een van de drie secties onderaan vermeld: 'Zoektips', 'Geavanceerd zoeken' en 'Bladeren'. Het geeft geen verschil of je voor deze drie secties hier klikt of op de grijze bovenbalk van de startpagina: je komt op dezelfde plek uit.

De sectie **Zoektips** biedt gevorderde gebruikers handige aanwijzingen om gericht de databank te doorzoeken door speciale codes te gebruiken.

Als je liever niet met codes werkt maar toch een iets gerichtere zoekopdracht wil uitvoeren, raden we je aan om de optie **Geavanceerd zoeken** te gebruiken. Via de Booleaanse operatoren (EN-OF-NIET) kom je met de gegeven zoektermen (*woord uit titel – titel – plaats van uitgave – plaatskenmerk – geografisch doelgebied – type krant – toegankelijkheid*) al een heel eind. Vervolgens kan je filteren op de taal van de krant, de drager waarop ze beschikbaar is (papier, microfilm, digitaal), het type krant, het jaar van uitgave en de instelling waarin ze wordt bewaard. Zoek je een Franstalige krant van het type landbouwpers die momenteel in de Koninklijke Bibliotheek van België wordt bewaard en het woord 'gazette' in de titel heeft? Als je de gewenste velden aanklikt, krijg je het enige resultaat te zien, namelijk *La gazette agricole*.

Search terms table:

Zoektermen	gazette-	Woord uit titel
EN	Frans	Taal
EN	Landbouwpers	Type krant
EN	Lier	Plaatskenmerk

Buttons: Zoeken

De sectie **Bladeren** maakt het mogelijk om Belgische kranten te ontdekken per geografisch doelgebied (de regio of plaats waarvoor een krant bedoeld was) of per type krant (doelpubliek, thematiek, ideologie, enzovoort).

Zoek je kranten die bedoeld waren voor het arrondissement Maaseik? Klik op: *Kranten per doelgebied > Vlaanderen > Limburg [België, provincie] > Maaseik (Arr.) > Werken met betrekking tot Maaseik (Arr.) en meer specifieke begrippen*. De website geeft je dan vijftien krantentitels. Via de opties *Meer uitgebreide begrippen*, *Verwante begrippen* en *Meer specifieke begrippen* kan je navigeren naar een groter of kleiner geografisch gebied.

Wil je te weten komen welke satirische kran-

tentitels er in onze databank staan? Klik op *Kranten per type > Satirische pers > Werken met betrekking tot Satirische pers*, en je komt uit op 232 titels. Ook hier kan je werken met de opties *Meer uitgebreide begrippen*, *Verwante begrippen* en *Meer specifieke begrippen*. Voor elke soort krant wordt trouwens ook een korte definitie gegeven en een voorbeeld getoond.

Wie de Abraham-databank intensief gebruikt, vindt het vaak handig om een krant via haar uniek identificatienummer te kunnen opzoeken. Speciaal hiervoor is een zoekbox aangeemaakt die dit mogelijk maakt. Voer het identificatienummer c:bnc:1234 in en je komt uit op de titel *Aankondiger: weekblad voor 't kanton Lier*.

Record opvragen

Als u het unieke identificatienummer kent, kunt u hieronder het record van een krantentitel opzoeken.

Input field: c:bnc:1234

Button: Zoeken

Selecties maken, records tonen, bewaren en filteren

Als je zoektocht achter de rug is, kan je met de resultaten aan de slag. Je kan een of meerdere records aanvinken en die vervolgens in detail bekijken (Selectie tonen) of bewaren (Selectie bewaren). Bewaarde items komen in de **Bewaarijst** terecht. Als je alle records van de resultatenlijst wil bekijken of bewaren, klik dan op **Alles tonen** of **Alles bewaren**. Bevat de lijst te veel records en vind je moeilijk terug wat je zoekt? Via **Filteren** (zie ook aan de linkerkant van de resultatenlijst) is het mogelijk om je zoektocht verder te verfijnen op taal, bewaarinstelling, jaar of drager.

Buttons: Zoeken, Desindexeren, Selectie tonen, Alles tonen, Selectie bewaren, Alles bewaren

Filter om te verfijnen of geef andere zoekterm: [input field]

Result: Het befort: algemeen katholiek weekblad voor Brugge en provincie Brugge : , 1922 - 1937 ADVN - KADOC - KUL-C - OB-Brugge - PB-Tolhuis

Als je op een resultaat klikt, krijg je een beknopt overzicht van de bibliografische gegevens van een specifieke krantentitel. Zo kan je zien wat de officiële titel is van de krant, waar en wanneer ze werd uitgegeven en in welke taal ze verscheen, voor welk geografisch domein ze was bedoeld en welk doelpubliek ze bediende. Bij **Opmerking** is soms aangegeven of de krant onder variërende (onder)titels is verschenen, of ze een tijd niet uitkwam, of ze een voortzetting is van of zelf is voortgezet door een andere titel, enzovoort.

Daaronder toont de titelinformatie in welke instellingen en op welke dragers (papier, microfilm of digitaal) de krantentitel vandaag wordt bewaard. Ofwel wordt de bezitsinformatie aangegeven met kalenderdata in de vorm van dag-maand-jaar, ofwel wordt de jaargang, het jaar en het nummer vermeld. Zo wil 15(1926)22,26 zeggen dat men beschikt over nummers 22 en 26 van de 15e jaargang, die in 1926 verscheen.

Beschikbaarheid	
Online	Elektronisch beschikbaar: 15-01-1914 - 03-08-1914 (KUL-C via Het Archief)
instellingen	EHC Papier 1(1911)3-17(1926)7
	ADVN Papier 3(1913)64; 16(1927)1-32,34-52
	KUL-C Papier 1(1911)1-4(1914)61; 15(1926)22,26; 16(1927)7,12,14,32
	UGENT-CS Papier 15(1926)

Sommige bewaarinstellingen hebben hun kranten online beschikbaar gemaakt. Die kan je raadplegen via de link **Elektronisch beschikbaar**. Met een begin- en een einddatum is aangegeven voor welke periode digitale kranten beschikbaar zijn. Tussen haakjes wordt vermeld welke instelling de digitale kranten aanbiedt en via welk online platform. Bewaarinstellingen zijn afgekort weergegeven. Om te weten welke instelling er onder EHC schuilgaat, moet je klikken op de rode letters. Je krijgt meteen de volledige naam en adresgegevens mee.

Nieuws van de Grote Oorlog

Ben je specifiek geïnteresseerd in kranten uit de Eerste Wereldoorlog, dan is het *Nieuws van de Grote Oorlog* zeker iets voor jou¹. Als je op de homepage van Abraham op het kaartje bij dit onderdeel klikt, ga je naar meer dan 900 krantentitels uit 1914-1918 die op één kaart zijn gevisualiseerd. Zoom in op de kaart en ontdek de titels die aan een bepaalde plek verbonden zijn.

Onder de gele ballonnetjes en de rode blokjes vind je de titels die voor deze locatie bestemd waren, dan wel op die plek werden gedrukt. Een voorbeeld: drie krantentitels richtten zich tot het gebied van Diksmuide, terwijl slechts twee daarvan – *De boterkooper van Dixmude* en *De Vlaamsche boer* – effectief in Diksmuide werden gedrukt. De derde – *Dixmude en omstreken, op het vreemde* – werd in Stavele gedrukt. In lijn hiermee zie je ook dat heel wat kranten die bestemd waren voor een Belgische regio, eigenlijk in het buitenland gedrukt werden.

Klik je op een van de titels, dan kom je op de bijbehorende informatiepagina in Abraham terecht. Bij het gedeelte **Beschikbaarheid** zie je dan in welke instellingen deze krant aanwezig is en een link om de krant te bekijken op <http://www.hetarchief.be>. Deze website bevat een enorme beeldbank van gedigitaliseerde oorlogskranten, samengebracht uit zeventien Vlaamse erfgoedorganisaties.

Over Abraham - Catalogus van Belgische Kranten

Klik je op de homepage op **meer over de krantencatalogus**, dan ga je naar de website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek, die de krantencatalogus sinds 2011 beheert. Daar kan je verder lezen over Abraham, met pagina's over de ontstaansgeschiedenis en de doelstellingen van de databank, de afbakening van het materiaal (wat is een krant en wat niet?), de deelnemen-

Over Abraham - Catalogus van Belgische kranten

In Abraham vindt u Belgische nieuwsbladen die worden bewaard in zo'n honderd bibliotheken en erfgoedinstellingen in Vlaanderen en Brussel, met name uit de periode 1830-1950.

De krantendatabank is genoemd naar de Antwerpse uitgever Abraham Verhoeven (1575-1652). Deze pionier van de dagbladders gaf in 1605 een van de allereerste kranten ter wereld uit.

[meer over de krantencatalogus](#)

De vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheek is een netwerk van erfgoedbibliotheeken dat eind 2008 werd opgericht door zes partnerbibliotheeken:

- de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen
- de Universiteitsbibliotheek Antwerpen
- de Openbare Bibliotheek Brugge
- de Universiteitsbibliotheek Gent
- de Provinciale Bibliotheek Limburg in Hasselt
- de Universiteitsbibliotheek Leuven

De Vlaamse Erfgoedbibliotheek richt zich tot iedereen die een hart heeft voor de geschreven, gedrukte en digitale erfgoedcollecties van bibliotheken. Via diverse projecten en onderzoek willen we expertise ontwikkelen en kennis verspreiden rond de ontsluiting, digitalisering en conservering van deze bewaarcollecties. Verder willen we het publiek bewust maken van het rijke bibliotheek erfgoed dat in Vlaanderen en Brussel aanwezig is. Want de oude geschriften en historische documenten die in onze erfgoedbibliotheeken zorgvuldig worden bewaard hebben vandaag de dag nog steeds zin en betekenis. Het zijn fascinerende bronnen die mensen in staat stellen om kennis te vergaren over ons verleden of om plezier te beleven aan de verhalen en wettenswaardigheden uit vervlogen tijden.

Op 25 oktober 2013 mocht de Vlaamse Erfgoedbibliotheek uit handen van minister Joke Schauvliege de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Cultureel Erfgoed 2012-2013 in ontvangst nemen.

de erfgoedinstellingen, welke gegevens worden verzameld en hoe je aanvullingen op de databank kunt doorgeven. Ook daar wordt beknopt uitgelegd hoe je de databank kan doorzoeken.

Links naar handige tools

Ben je intensief bezig met Belgische of gedigitaliseerde kranten, of krijg je er maar niet genoeg van? Dan vind je onderaan de homepage nog een aantal interessante links naar externe bronnen. De link **Repertoria van de Belgische pers** biedt een bibliografie van alle overzichtspublicaties in verband met Belgische kranten. Wil je gedigitaliseerde kranten uit het buitenland bekijken, ga dan naar **Online krantencollecties**, die websites van over de hele wereld bundelt. **Online kranten in Abraham** brengt ten slotte de meer dan 1200 krantentitels uit de databank samen die beschikken over een internetlink.

Nieuws

Blijf je graag op de hoogte van de laatste berichten over de Abraham-databank? Hou dan de nieuwssectie in de gaten. Je vindt er ook terug welke nieuwe titels toegevoegd zijn in Abra-

ham, en welke kranten recent werden gedigitaliseerd in de partnerinstellingen. Nieuwigheden over historische kranten komen ook aan bod.

Nieuws

Tentoonstelling 'Klein nieuws uit de Grote Oorlog. Berichten van het (thuis)front'

2016-06-10 Tijdens de Eerste Wereldoorlog was nieuws van het thuisfront schaars. Soldaten en vluchtelingen verzamelden nieuws in krantjes en verdeelden die onder dorps-, stads- of schoolgenoten. Deze krantjes brachten het kleine nieuws en waren de sociale media van de Grote Oorlog.

We updaten *Abraham* regelmatig. Zo komen er nieuwe gegevens bij, meer links, gedetailleerde informatie, etc. Er is een 'widget' ontwikkeld, een kleine 'zoekbox' die je op je eigen website kan plaatsen om van daar uit rechtstreeks te zoeken in de *Abraham*-krantencatalogus. Verder werken we ook aan het beschikbaar maken van de website in het Frans en een nog vlottere lay-out van de publiekswaarsite. Nieuws hierover verschijnt altijd op de website van de Vlaamse Erfgoedbibliotheek én de homepage van Abraham.

Nog vragen?

Heb je tijdens het zoeken toch nog nood aan enkele *tips and tricks*? Je kan altijd de helpknop rechts boven aan de pagina aanklikken om je geheugen op te frissen. De hulpknoppen zijn toegespitst op de zoekinformatie die je op de desbetreffende pagina nodig hebt. Je kan ook een kijkje nemen op onze online handleiding. Die is te vinden op <http://manual.krantencatalogus.be>.

Werk je voor een erfgoedorganisatie en zijn er nog kranten uit de collectie waarvan we niet op de hoogte zijn? Of heb je meer informatie over een krant? Ken je online beschikbare kranten waarnaar we nog kunnen linken? Laat het ons weten via de feedbackknop die je op alle webpagina's van *Abraham* vindt.

Eva De Ridder
Assistent, Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Susanna De Schepper
Projectmedewerker
Bibliografische Ontsluiting na Projectmedewerker

Vlaamse Erfgoedbibliotheek

Eindnoten

1 J. Claeys, B. Declercq en K. Vander Plaetse, 'Nieuws van de Groote Oorlog voor heemkundigen', *Bladwijzer* (2015), nr. 15.

